

Број: 1-03-3400-1/19-2

Датум: 25.01.2019.

Београд

На основу чл. 8. став 1. тачка 1), 23. став 1. и 64. став 6. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 - др. закон), чл. 12. став 1. тачка 1) и 16. тачка 4) Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, бр. 125/14 и 30/16),

Управни одбор Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге на седници од 25.1. 2019. године, доноси

ПРАВИЛНИК

о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописује минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардних понуда за међуповезивање, приступ и рашчлањени приступ локалној петљи.

Члан 2.

Обавезу објављивања стандардне понуде из члана 1. овог правилника има оператор са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: оператор са ЗТС) коме је решењем Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) одређена обавеза објављивања одређених података и обавеза недискриминаторног поступања приликом пружања услуга на релевантном тржишту, које је утврђено Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 78/18), у складу са одредбама Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 – др. закон, у даљем тексту: Закон) и овим правилником.

Члан 3.

Поједини појмови употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) **bitstream приступ** се односи на ситуацију у којој оператор власник инфраструктуре инсталира приступни линк до крајњег корисника, тако што нпр. инсталира одговарајућу опрему на централној локацији коју конфигурише у

локалној приступној мрежи те опреме и такав приступни линк ставља на располагање трећој страни (оператору кориснику), са циљем да се оператору кориснику омогући да својим крајњим корисницима обезбеди широкопојасне сервисе. *Bitstream* приступ омогућава оператору кориснику да понуди сопствене сервисе својим крајњим корисницима, који не подразумевају препродају услуге широкопојасног приступа коју пружа оператор власник инфраструктуре;

- 2) **виртуелна колокација** подразумева смештај опреме у просторијама оператора који нуди велепродајну услугу рашчлањеног приступа локалној петљи, где он инсталира и одржава ту опрему и управља њоме, при чему оператору кориснику рашчлањеног приступа није дозвољен приступ опреми;
- 3) **дељени рашчлањени приступ локалној петљи** подразумева давање одређеног дела капацитета локалне петље (нпр. одређеног фреквенцијског опсега) оператора са значајном тржишном снагом на коришћење другом оператору;
- 4) **интероперабилност** је својство два или више система или њихових делова да размењују податке и користе податке који се размењују;
- 5) **интерфејс** је физичка или логичка веза између два или више уређаја, два или више делова истог уређаја, односно медијума преноса, дефинисана функционалним карактеристикама, карактеристикама сигнала или другим одговарајућим карактеристикама;
- 6) **колокација** је услуга пружања физичког простора и техничких средстава на одређеној локацији, потребних ради смештаја и повезивања електронске комуникационе опреме;
- 7) **крајњи корисник** је корисник који не обавља делатност електронских комуникација;
- 8) **локална петља** је физичко коло које повезује терминалну тачку мреже са главним разделником или еквивалентним средством у јавној фиксној електронској комуникационој мрежи;
- 9) **међуповезивање** је посебна врста приступа оствареног између оператора јавних комуникационих мрежа којим се успоставља физичко и логичко повезивање јавних комуникационих мрежа једног или више различитих оператора како би се корисницима услуга једног оператора омогућила међусобна комуникација или комуникација са корисницима услуга других оператора, односно приступ услугама које пружају други оператори или трећа лица која имају приступ мрежи;
- 10) **оператор** је лице које обавља или је овлашћено да обавља делатност електронских комуникација;
- 11) **оператор корисник** је оператор који пружа електронске комуникационе услуге и који користи велепродајне услуге оператора са ЗТС;
- 12) **оптичко влакно без преносне опреме (*dark fiber*)** је оптичко влакно које је тренутно инсталирано у мрежи оператора, али које није у употреби и подразумева оптичко влакно које је положено у оквиру мреже оператора које није повезано на системе преноса или приступну опрему, односно по коме не постоји саобраћај;

- 13) **потпуни рашчлањени приступ локалној петљи** подразумева давање пуног капацитета локалне петље оператора са значајном тржишном снагом на коришћење другом оператору;
- 14) **приступна тачка** је физички интерфејс унутар електронске комуникационе мреже оператора са ЗТС на коју се могу прикључити водови за међуповезивање;
- 15) **рашчлањени приступ локалној петљи** односи се на потпуни рашчлањени приступ локалној петљи и дељени приступ локалној петљи, при чему не долази до промене власништва над локалном петљом;
- 16) **тачка разграничења** је физичка тачка у којој су електронска комуникациона мрежа оператора са ЗТС и електронска комуникациона мрежа оператора корисника међусобно повезане и која представља тачку разграничења међусобне одговорности оператора са ЗТС и оператора корисника;
- 17) **терминација позива** је велепродајна услуга која се односи на прослеђивање позива на одређени број у одређеној мрежи (фиксној или мобилној), коју оператор са ЗТС пружа оператору кориснику;
- 18) **удаљена колокација** подразумева смештај опреме у просторијама или кабинетима које оператор корисник услуге рашчлањеног приступа, односно услуге колокације, закупљује од трећих лица;
- 19) **физичка колокација** подразумева смештај опреме оператора корисника у простору где се налази главни разделник, као и у спољашњим кабинетима или издвојеним и за колокацију припремљеним просторијама оператора који нуди велепродајну услугу рашчлањеног приступа локалној петљи.

Општа начела стандардне понуде

Члан 4.

Оператор са ЗТС је у обавези да услуге из стандардне понуде пружа на недискриминаторан и транспарентан начин и да цене одређује на прописан начин, уколико је решењем Агенције одређена обавеза контроле цена и примене трошковног рачуноводства.

Услуге из стандардне понуде оператор са ЗТС је у обавези да пружа свим операторима корисницима који користе или намеравају да користе ове услуге под једнаким условима као и за сопствене потребе, потребе повезаних лица или партнера.

Стандардна понуда мора бити рашчлањена на појединачне компоненте у мери која омогућава заинтересованом оператору кориснику избор одређене компоненте понуде без обавезе да прихвати друге компоненте понуде, које му нису потребне ради пружања услуге.

Оператор са ЗТС је у обавези да на захтев Агенције у року предвиђеним Законом своју стандардну понуду сачини и објави на својој интернет страници и истовремено је достави Агенцији.

Стандардна понуда из претходног става, која је сачињена у складу са Законом, овим правилником и другим актима Агенције, почиње да се примењује првог дана календарског месеца који следи након истека 30 дана од дана њеног објављивања.

Садржај и ниво детаљности стандардне понуде

Члан 5.

Стандардна понуда садржи опште одредбе, техничке услове, комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Опште одредбе стандардне понуде садрже следеће:

- 1) назив и адреса оператора;
- 2) предмет стандардне понуде;
- 3) опис и врсте услуга;
- 4) датум објављивања и почетак примене стандардне понуде;
- 5) услови под којима важи понуда;
- 6) начин измене стандардне понуде;
- 7) процедуре за подношење захтева, рокови за достављање одговора и поступак преговарања;
- 8) услове под којима се може одбити захтев оператора корисника да користи релевантне услуге;
- 9) рок за закључење уговора;
- 10) поступак измене уговора и разлози за измену цена;
- 11) начин и рокови за подношење и решавање приговора;
- 12) одговорност обе стране, разграничење међусобних одговорности и начин накнаде штете;
- 13) поверљивост информација и одредбе о пословној тајни;
- 14) начин решавања спорова;
- 15) престанак пружања услуге;
- 16) права интелектуалне својине;
- 17) значење коришћених појмова и скраћеница.

Технички услови стандардне понуде обухватају све техничке податке неопходне за реализацију услуге (стандарди, интерфејси, протоколи, и сл.), параметре квалитета услуге као и начин измене техничких параметара.

Комерцијални услови стандардне понуде обухватају следеће:

- 1) цене услуге из стандардне понуде;
- 2) инструменти обезбеђења плаћања;
- 3) накнаде у случају кашњења испорука услуга;
- 4) попусте, уколико постоје, на поједине услуге са назначеним износима и принципима њиховог одређивања;

- 5) начин обрачуна, наплате и обезбеђења плаћања (инструменти осигурања), који укључује временске рокове, начин достављања рачуна и поступак приговора на испоручени рачун (рекламација);
- 6) накнаде због неизвршења уговорних обавеза.

Стандардна понуда садржи следеће прилоге:

- 1) образац изјаве о поверљивости;
- 2) текст банкарске гаранције или другог средства обезбеђења плаћања;
- 3) контакт податке.

Стандардна понуда за услугу терминације позива у јавној фиксној телефонској мрежи (међуповезивање)

Члан 6.

Стандардна понуда за пружање услуга на veleprodajном тржишту терминације позива у јавној фиксној телефонској мрежи садржи опште одредбе, техничке услове, комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Садржај општих одредаба стандардне понуде из става 1. овог члана уређен је чланом 5. став 2. овог правилника.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи следеће техничке услове за услуге терминације позива:

- 1) податке о мрежи и осталој инфраструктури који су неопходни за међуповезивање:
 - 1.1. архитектура међуповезивања;
 - 1.2. интерфејси, сигнализација и протоколи за све типове повезивања;
 - 1.3. синхронизација;
 - 1.4. системи преноса;
 - 1.5. остали технички услови који су неопходни за међуповезивање (смештај опреме, преносни пут и др.);
- 2) успостава међуповезивања (приступне тачке, водови и начин међуповезивања);
- 3) начин и услови одржавања квалитета услуге, као и ниво услуге која се пружа;
- 4) процедуре приликом измена у комуникационој мрежи оператора са ЗТС.

Комерцијални услови стандардне понуде из става 1. овог члана уређени су чланом 5. став 4. овог правилника.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи прилоге наведене у члану 5. став 5. овог правилника, као и:

- 1) списак и адресе приступних тачака за међуповезивање,
- 2) обрасце захтева за преговоре и отказивање услуге,
- 3) образац захтева за отклањање квара/сметње,
- 4) образац за планирање капацитета међуповезивања.

Стандардна понуда за услугу терминације позива у мобилним мрежама (међуповезивање)

Члан 7.

Стандардна понуда за пружање услуга на veleпродајном тржишту терминације позива у мобилној мрежи садржи опште одредбе, техничке услове, комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Садржај општих одредаба стандардне понуде из става 1. овог члана уређен је чланом 5. став 2. овог правилника.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи следеће техничке услове за услугу терминације позива:

- 1) податке о мрежи и осталој инфраструктури који су неопходни за међуповезивање:
 - 1.1. архитектура међуповезивања;
 - 1.2. интерфејси, сигнализација и протоколи за све типове повезивања;
 - 1.3. синхронизација;
 - 1.4. системи преноса;
 - 1.5. остали технички услови који су неопходни за међуповезивање (смештај опреме, преносни пут и др.);
- 2) успостава међуповезивања (тачке и начин међуповезивања);
- 3) начин и услови одржавања квалитета услуге, као и ниво услуге која се пружа.

Комерцијални услови стандардне понуде из става 1. овог члана уређени су у складу са чланом 5. став 4. овог правилника.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи прилоге наведене у члану 5. став 5. овог правилника, као и:

- 1) списак и адресе приступних тачака за међуповезивање;
- 2) образце захтева за преговоре и отказивање услуге;
- 3) образац захтева за отклањање квара/сметње;
- 4) образац за планирање капацитета међуповезивања.

Стандардна понуда за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи

Члан 8.

Стандардна понуда за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи садржи опште одредбе, техничке услове, комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи опште одредбе уређене чланом 5. став 2. овог правилника, као и:

- 1) услове преласка оператора корисника услуге са потпуног на дељени рашчлањени приступ локалној петљи и обрнуто;
- 2) услове коришћења инфраструктуре;

- 3) услове приступа за особље оператора корисника;
- 4) процедуре за обавештавање и усклађивање рада услед планираних промена у мрежи и инфраструктури;
- 5) права и обавезе оператора у односу на крајњег корисника;
- 6) опис услуге потпуног и дељеног рашчлањеног приступа локалној петљи, односно потпетљи са списком свих елемената, опреме и документације који су везани за дату услугу.

Технички услови стандардне понуде из става 1. овог члана садрже следеће:

- 1) услове приступа и коришћења локалне петље са техничким описима за потпуни рашчлањени приступ који обухватају: расположивост, преносне технологије, интерфејсе, физичке предуслове, употребу сваког прикључка, оперативну резерву и дефинисање тачке разграничења међусобне одговорности;
- 2) услове приступа и коришћења локалне петље са техничким описима за дељени рашчлањени приступ који обухватају: одговорност за техничку опрему, интерфејсе и употребу горњег фреквенцијског опсега за пренос података;
- 3) услове који се односе на заштиту од утицаја штетних сметњи и електромагнетску компатибилност;
- 4) опис и услове приступа информационом систему у циљу ефикасног спровођења услуге рашчлањеног приступа локалној петљи, при чему овај систем треба да омогући оператору кориснику: слање и праћење захтева, пријављивање сметњи и увид у издате рачуне;
- 5) начине и услове приликом испитивања интероперабилности;
- 6) начине и услове одржавања квалитета услуге, као и ниво услуге која се пружа.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи комерцијалне услове уређене чланом 5. став 4. овог правилника, као и:

- 1) цене услуга које садрже дефинисани обим радова, списак свих елемената, опреме и документације који су укључени у пружање одређене услуге;
- 2) цене за:
 - 2.1. једнократну накнаду за успоставу појединачног рашчлањеног приступа локалној петљи;
 - 2.2. месечну накнаду за рашчлањени приступ локалној петљи;
 - 2.3. отказивање и искључење;
 - 2.4. повлачење захтева;
 - 2.5. прелазак са дељеног на потпуни рашчлањени приступ;
 - 2.6. неосновани захтев за отклањање сметње.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи прилоге у складу са чланом 5. став 5. овог правилника, као и:

- 1) захтев оператора за склапање уговора о рашчлањеном приступу локалној петљи;
- 2) образац захтева за појединачни рашчлањени приступ локалној петљи;
- 3) изјаву претплатника о намери склапања уговора с оператором корисником;

- 4) изјаву о обавезивању на плаћање заосталих дуговања оператору чије су услуге коришћене;
- 5) образац захтева за отклањање квара/сметње.

Стандардна понуда за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима

Члан 9.

Стандардна понуда за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима (колокација, приступ кабловској канализацији и изнајмљивање оптичког влакна без преносне опреме (*dark fiber*)) садржи опште одредбе, техничке и комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи опште одредбе уређене чланом 5. став 2. овог правилника, као и:

- 1) услове за колокацију која може бити физичка, виртуелна или удаљена колокација;
- 2) услове коришћења пратеће инфраструктуре;
- 3) правила коришћења колокацијског простора;
- 4) услове приступа за особље оператора корисника;
- 5) услове постављања и коришћења кабловске канализације;
- 6) услове изнајмљивања оптичког влакна без преносне опреме (*dark fiber*);
- 7) процедуре за обавештавање и усклађивање рада услед планираних промена у мрежи и инфраструктури.

Технички услови стандардне понуде из става 1. овог члана садрже следеће:

- 1) услове за успостављање и отказивање услуге колокације;
- 2) услове за прикључење на електронску комуникациону мрежу и енергетско напајање;
- 3) услове за расподелу простора на локацијама где је простор за колокацију ограничен и дефинисање алтернативних техничких услова приступа и употребе локалних петљи;
- 4) услове за постављање и коришћење кабловске канализације и могућа ограничења;
- 5) услове за успостављање и коришћење услуге изнајмљивања оптичког влакна без преносне опреме (*dark fiber*);
- 6) услове који се односе на заштиту од утицаја штетних сметњи и електромагнетску компатибилност;
- 7) начин и услове одржавања квалитета услуге, као и ниво услуге која се пружа;
- 8) могућа ограничења употребе у колокацијским просторима;
- 9) мере за заштиту живота и здравља људи;
- 10) усклађеност са захтевима за заштиту од пожара.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи комерцијалне услове уређене чланом 5. став 4. овог правилника, као и:

- 1) цене услуга заједно са дефинисаним обимом радова, списком свих елемената, опреме и документације који се пружају или изнајмљују за ту услугу;
- 2) цене за:
 - 2.1. једнократну накнаду за успоставу колокације;
 - 2.2. месечну накнаду за колокацију, приступ кабловској канализацији и изнајмљивање оптичког влакна без преносне опреме (*dark fiber*).

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи прилоге у складу са чланом 5. став 5. овог правилника, као и:

- 1) захтев за пружање услуга колокације;
- 2) захтев за изнајмљивање кабловске канализације;
- 3) захтев за изнајмљивање оптичког влакна без преносне опреме (*dark fiber*).

Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа

Члан 10.

Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа садржи опште одредбе, техничке услове, комерцијалне услове и одговарајуће прилоге.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи опште одредбе уређене чланом 5. став 2. овог правилника, као и:

- 1) услове за активацију и пружање услуге;
- 2) могуће разлоге за одбијање захтева и/или обустављање пружања услуге;
- 3) поступак миграције оператора корисника између услуга.

Технички услови стандардне понуде из става 1. овог члана садрже следеће:

- 1) начини реализације услуге широкопојасног приступа;
- 2) тачке приступа за све врсте услуга широкопојасног приступа;
- 3) врсте и опис расположивих интерфејса и припадајућих протокола;
- 4) врсте приступних водова;
- 5) стандардни ниво услуге у погледу успостављања приступа и преноса података, аутентификације и преноса података;
- 6) услове и начин повезивања оператора корисника на електронску комуникациону мрежу оператора са ЗТС;
- 7) измене техничких параметара;
- 8) списак терминалне опреме која је компатибилна са опремом оператора са ЗТС;
- 9) услове приступа системима оперативне подршке, информационим системима и базама података;
- 10) начин и услове одржавања квалитета услуге, као и ниво услуге која се пружа;
- 11) поступак миграције оператора корисника између услуга;
- 12) референтне услове уговора о коришћењу услуге широкопојасног приступа који укључују одржавање, утврђивање и отклањање сметњи, привремену и/или трајну обуставу пружања услуге.

Комерцијални услови стандардне понуде из става 1. овог члана уређени су у складу са чланом 5. став 4. овог правилника, а обухватају и цене за:

- 1) једнократну накнаду за обезбеђење појединачног широкопојасног приступа;
- 2) месечну накнаду за услугу широкопојасног приступа по прикључку која искључује линк за испоруку саобраћаја;
- 3) месечну накнаду за закуп линка за испоруку саобраћаја;
- 4) месечну накнаду за посебне логичке канале за услугу дистрибуције медијских садржаја (укључујући услугу видеа на захтев), као и за пружање говорне услуге;
- 5) остале накнаде за пружање услуге *bitstream* приступа.

Стандардна понуда из става 1. овог члана садржи прилоге у складу са чланом 5. став 5. овог правилника, као и:

- 1) попис регионалних приступних тачака;
- 2) захтев за услугу *bitstream* приступа;
- 3) образац за поступак миграције оператора корисника на друге технологије преко којих се може пружати услуга;
- 4) образац захтева за отклањање квара/метње.

Поступак за објављивање и измену стандардне понуде

Члан 11.

Стандардна понуда је подложна изменама, у складу са технолошким изменама и променама на тржишту.

Оператор са ЗТС је у обавези да сваку измену стандардне понуде објави на својој интернет страници и истовремено је достави Агенцији.

Стандардна понуда и измењена стандардна понуда која је сачињена у складу са Законом, овим правилником и другим актима Агенције, почиње да се примењује првог дана календарског месеца који следи након истека 30 дана од дана њеног објављивања.

Уколико Агенција утврди да стандардна понуда није сачињена у складу са Законом, овим правилником и другим актима Агенције, Агенција може захтевати измену стандардне понуде.

Оператор са ЗТС је дужан да измени стандардну понуду у складу са захтевом Агенције, односно да отклони недостатке на које је Агенција указала и да тако измењену стандардну понуду објави у најкраћем року.

Измењена стандардна понуда из претходног става почиње да се примењује првог дана календарског месеца који следи након истека 30 дана од дана њеног објављивања.

Агенција објављује стандардне понуде на својој интернет страници.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 12.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда („Службени гласник РС“, број 70/11).

Члан 13.

Уговорне стране, од којих је најмање једна оператор са ЗТС, су у обавези да уговоре који су закључени, а који регулишу међуповезивање (интерконекцију), приступ и рашчлањени приступ локалној петљи, ускладе са стандардним понудама које су сачињене у складу са овим правилником у року од 30 дана од дана почетка примене одговарајуће стандардне понуде.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број: 1-03-3400-1/19-2

У Београду, 25.1.2019. године

Председник Управног одбора

Драган Ковачевић

Образложење

1. Правни основ

Правни основ за доношење Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда (у даљем тексту: Правилник) садржан је у одредбама чл. 8. став 1. тачка 1), 23 став 1. и 64. став 6. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18 – др. закон, у даљем тексту: Закон) и чл. 12. став 1. тачка 1) и 16. тачка 4) Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, бр. 125/14 и 30/16).

2. Разлози за доношење Правилника

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) спровела је круг анализа и усвојила извештаје о анализама следећих тржишта: малопродајно тржиште приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији, велепродајно тржиште оригинације позива у јавној телефонској мрежи, велепродајно тржиште терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији, велепродајно тржиште терминације позива у мобилној мрежи, велепродајно тржиште локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији, велепродајно тржиште средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште и велепродајно тржиште изнајмљених линија, у складу са одредбама чл. 59. став 2. и 60. став 1. Закона и уз примену Препоруке Комисије од 9. октобра 2014. године о релевантним тржиштима производа и услуга у области електронских комуникација подложних претходној (*ex ante*) регулацији 2014/710/EУ, ради утврђивања релевантности тржишта у смислу претходне регулације, односно да ли на посматраним тржиштима постоји делотворна конкуренција или један или више оператора са значајном тржишном снагом, у циљу хармонизације са регулативом Европске уније и доношења нове одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији.

Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 78/18, у даљем тексту: Одлука) одређена су као релевантна следећа тржишта: велепродајно тржиште терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији, велепродајно тржиште терминације позива у мобилној мрежи, велепродајно тржиште локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији и велепродајно тржиште средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште. Предметна одлука ступила је на снагу 27.10.2018. године.

Имајући у виду доношење Одлуке, која обухвата четири претходно наведена релевантна тржишта, као и чињеницу да велепродајно тржиште оригинације позива у јавној телефонској мрежи и велепродајно тржиште изнајмљених линија више нису релевантна тржишта подложна претходној регулацији, неопходно је извршити одговарајуће измене и допуне Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања

стандардних понуда („Службени гласник РС“, број 70/11, у даљем тексту: важећи правилник).

Како измене и допуне које се врше обухватају више од половине чланова важећег правилника, Агенција је у обавези да донесе нови општи акт којим се регулише питање минималног садржаја, нивоа детаљности и начина објављивања стандардних понуда.

3. Образложење појединих решења

Правилником је регулисан садржај и ниво детаљности пет стандардних понуда и то: Стандардна понуда за услугу терминације позива у јавној фиксној телефонској мрежи (међуповезивање), Стандардна понуда за услугу терминације позива у мобилним мрежама (међуповезивање), Стандардна понуда за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи, Стандардна понуда за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима и Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа.

Садржај и ниво детаљности наведених стандардних понуда регулисан је у складу са Одлуком и извештајима о анализама о релевантним тржиштима, односно сходно потребама установљеним на релевантним тржиштима и технолошким развојем.

Одредбе Правилника које се односе на поступак одобравања и измене стандардне понуде, у случају када измена стандардне понуде није у складу са Законом и општим актима Агенције, додатно се прецизирају ради отклањања недоумица које су се јављале у пракси у примени важећег правилника.

4. Предлог даљих активности

Предлаже се да Управни одбор Агенције размотри и усвоји Предлог правилника. По усвајању Предлога правилника, сагласно члану 23. став 2. Закона и члану 57. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др.закон и 47/18), предметни правилник се упућује ресорном министарству, на даљу надлежност, ради прибављања мишљења о његовој уставности и законитости.

5. Средства за спровођење Правилника

За спровођење овог правилника није потребно обезбедити посебна средства у буџету Републике Србије.

КОМЕНТАРИ ДАТИ У ОКВИРУ ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА

У складу са одредбама чл. 34, 35. и 36. Закона, Агенција је дана 7. децембра 2018. године, на својој интернет страници, објавила позив стручној и широј јавности да у оквиру јавних консултација дају своје мишљење о Нацрту Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда (у даљем тексту: Нацрт Правилника). Јавне консултације су трајале 30 дана и завршене су 9. јануара 2019. године.

Своје коментаре на предметни Нацрт Правилника доставили су оператори:

- 1) Телеком Србија а.д.
- 2) Telenor d.o.o.

Коментари Телеком Србија а.д.

Телеком Србија а.д. је доставио Агенцији коментаре на Нацрт Правилника дана 9.1.2019. године (број: 5127/2-2019, наш број: 1-03-3400-1/19).

Телеком Србија а.д. сматра да је потребно изменити члан 4. и члан 11, у делу који се односи на поступак за одобравање и измену стандардне понуде. Постојећим правилником и Нацртом Правилника дефинисано је да оператор измене Стандардне понуде објављује на свом сајту и истовремено доставља Агенцији. Овакав начин измене Стандардних понуда ствара оперативне проблеме у пракси, јер се објављује Стандардна понуда за коју није добијена претходна сагласност Агенције и постоји могућност да ће Агенција захтевати измену исте. Оператори корисници који виде стандардну понуду објављену на сајту без обзира што се иста примењује по истеку рока од 30 дана, на основу исте траже тумачење измена од стране Телеком Србија а.д., одржавање састанака, као и прилагођавање својих услуга овим изменама (поготово ако се ради о изменама комерцијалних услова), иако иста није потврђена од стране Агенције. Такође, оператори корисници након увида у Стандардну понуду врло често не проверавају касније да ли је дошло до накнадних измена објављене стандардне понуде.

Такође, Телеком Србија а.д. предлаже да се рок за примену Стандардне понуде дефинише као „најмање 30 дана“, због проблема који су били у пракси када се Стандардна понуда због дана викенда објави раније, уместо за време викенда (када је такав календар), што реално води да се стандардна понуда примењује након 31 или 32 дана, а не након 30 дана. Строго формално, ранија објава би требало да води и ранијој примени (истеком 30 дана), а не од првог дана у месецу, како је то уобичајено код примене Стандардне понуде.

Предлози Телеком Србија а.д. су:

Члан 4. став 4. Нацрта Правилника мења се и гласи: „Оператор са ЗТС је у обавези да по добијању одобрења Агенције у року предвиђеном Законом, своју Стандардну понуду објави на својој интернет страници и истовремено је достави Агенцији“.

У члану 4. став 5. Нацрта Правилника после речи „рока од“ унети реч „најмање“.

У члану 11. Нацрта Правилника, под називом „Поступак за одобравање и измену стандардне понуде“, додаје се нови став 1. који гласи: „Стандардна понуда сачињена на захтев Агенције подлеже одобравању Агенције, а након одобравања Агенције, оператор са ЗТС исту објављује на својој интернет страници и истовремено је доставља Агенцији“.

У члану 11. постојећег става 1. Нацрта Правилника бришу се речи „није сачињена и објављена“.

У члану 11. став 4. Нацрта Правилника после речи „рока од“ унети реч „најмање“.

У члану 11. став 6. Нацрта Правилника после речи „рока од“ унети реч „најмање“.

Одговор Агенције:

У вези са захтевом Телеком Србија а.д. да стандардна понуда буде најпре одобрена од стране Агенције, а тек потом објављена на интернет страници, Агенција указује да је одредбама члана 64. ст. 2. и 3. Закона прописано да је оператор са ЗТС дужан, да на захтев Агенције, у року од 60 дана од дана пријема захтева, сачини и објави стандардну понуду. Одредбом члана 64. став 7. Закона прописано је да ако оператор не поступи по захтеву Агенције из ст. 2. и 3. или ако Агенција утврди да стандардна понуда није сачињена у складу са општим актом, Агенција доноси и објављује стандардну понуду. Имајући у виду правни оквир који је поставио Закон, стандардна понуда се сачињава у складу са захтевом Агенције и објављује, те одлагање објављивања стандардне понуде не било у складу са Законом.

Коментар којим се захтева увођење рока „од најмање 30 дана“ због објаве која пада у дане викенда, Агенција је размотрила коментар и додатно прецизирала да ће се стандардна понуда и измена стандардне понуде примењивати првог дана календарског месеца који следи након истека 30 дана од дана њеног објављивања, а имајући у виду проблеме који настају у пракси и потребу да се стандардна понуда примењује почев од новог месечног обрачунског периода.

Коментари Telenor d.o.o.

Telenor d.o.o. је доставио Агенцији коментаре на Нацрт Правилника дана 10.1.2019. године (број: 512/9/19, наш број: 1-03-3400-1/19-1).

Telenor d.o.o. је изнео примедбу на члан 10. став 3. тачка 8. Нацрта Правилника, којим се као обавезни технички услов Стандардне понуде за услуге широкопојасног приступа налази и списак терминалне опреме која је компатибилна са опремом оператора са ЗТС, те сматра да наведена тачка 8. треба да буде избрисана из следећих разлога:

Произвођачи терминалне опреме (списак терминалне опреме) не смеју бити тема прописа, односно акта као што је Стандардна понуда. Стандардна понуда има снагу подзаконског акта и прописивање напред наведене тачке оставља могућност стварања монопола на тржишту терминалне опреме за услуге широкопојасног приступа. Додатно повећава се могућност злоупотребе доминантног положаја оператора са ЗТС тиме што му се дозвољава да као већ проглашен ЗТС оператор сам креира односно фаворизује одређеног произвођача опреме и

стекне значајну финансијску корист на име овог акта, а који је одобрила Агенција. Прописивањем предметне одредбе у Нацрту Правилника обавезују/условљавају се оператори корисници услуге ЗТС оператора да са истим произвођачем склапају уговор и тиме ограничавају преговарачку моћ оператора корисника. Као крајњи резултат одредбе члана 10. став 3. тачка 8. Нацрта Правилника Агенција преко оператора са ЗТС последично може створити и произвођача са ЗТС. Имајући у виду наведено, Telenor d.o.o. сматра да је потребно избрисати у члану 10. став 3. тачку 8. Нацрта Правилника и оставити могућност операторима који немају ЗТС на тржишту услуге широкопојасног приступа да сами креирају и спроводе своју пословну политику по питању одабира произвођача опреме, а у циљу подстицања конкурентности овог релевантног тржишта.

Поред тога, Telenor d.o.o. предлаже да Агенција у члану 11. став 6. Нацрта Правилника прецизира временско ограничење објављивања измењене стандардне понуде додавањем временске одреднице у данима након прописаног „у најкраћем року, а не дужем од 15 дана“. Telenor d.o.o. сматра да би прецизирање временског рока од стране Агенције ускратило могућност ЗТС оператору да пролонгира објављивање нове Стандардне понуде.

Одговор Агенције:

У вези са коментаром Telenor d.o.o. да се брише списак терминалне опреме као елемент техничких услова стандардне понуде за услуге широкопојасног приступа, Агенција сматра да предлог не може бити усвојен. Наиме, у оквиру Извештаја о анализи предметног тржишта, у делу где се утврђују обавезе оператора са значајном тржишном снагом, одређена је и обавеза објављивања одређених података у форми стандардне понуде. Дефинисано је да основни садржај Стандардне понуде укључује, између осталих, техничке услове, који обухватају и списак терминалне опреме која је компатибилна са опремом оператора са ЗТС. На основу прописаних обавеза у Извештају о анализи предметног тржишта, Правилник утврђује техничке услове Стандардне понуде за услуге широкопојасног приступа. С обзиром на техничке карактеристике и сложеност услуге *bitstream* приступа, Агенција указује да је неопходно да оператори са ЗТС, којима је утврђена обавеза да обезбеде приступ и коришћење расположиве инфраструктуре неопходне за коришћење услуге *bitstream* приступа путем мреже бакарних парица и xDSL технологије и хибридне оптичко-коаксијалне мреже оператора дистрибуције медијских садржаја и остале комуникационе опреме, објаве листу подржане корисничке опреме која испуњава техничке захтеве за приступ, како би оператори корисници ускладили своју терминалну опрему са постојећом опремом оператора са ЗТС, у циљу спречавања деградације сервиса код крајњих корисника. Агенција истиче да коришћење опреме која није међусобно интероперабилна, угрожава квалитет сервиса свих корисника на локацији.

У вези са предлогом да се уведе прецизно временско ограничење објављивања измењене стандардне понуде, Агенција сматра да због специфичности ситуација које се дешавају у пракси формулација „у најкраћем року“ највише одговара потребама праксе, те да ће

захтевом Агенције тај рок бити тачно одређен имајући у виду конкретне околности, због чега не може усвојити овај предлог.